РОЗВИТОК СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА: СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ, ФАКТОРИ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА ВИКЛИКИ ЧАСУ

DEVELOPMENT OF THE WORLD ECONOMY: STATE, TENDENCIES, FACTORS OF INSTABILITY AND CHALLENGES OF TIME

У статті розглянуто основні питання, які стосуються розвитку світового господарства у сучасну епоху глобалізації. Нині існують певні виклики часу, які впливають на стан світового господарства, формування тенденцій його функціонування. Основним фактором нестабільності на сучасному етапі розвитку світової економіки є криза через пандемію COVID-19, яка торкнулась усіх країн світу та призвела до скорочення міжнародної торгівлі, зростання безробіття, підвищення рівня бідності (особливо у країнах Африки, де рівень ВВП на душу населення у 2019 р. був найнижчим у світі). У статті відображено динаміку обсягів світової торгівлі протягом 2015–2019 рр., яка демонструє зростання обсягів світового експорту до 2018 р. та зростання торгівлі послугами до 2019 р. Помітним було коливання світового рівня інфляції, яка у 2020 р. становила 4,9%. Крім того, однією з тенденцій є розширення торгівлі завдяки розвитку мережових технологій, які дали змогу реалізовувати товари та послуги онлайн. Масштабним двигуном розвитку світового господарства виступає діяльність ТНК, через які здійснюється переміщення прямих іноземних інвестицій та які пришвидшують науково-технічний прогрес в епоху глобалізації. Важливим аспектом виступає поступова переорієнтація економічних сил у бік Китаю, що створює потужну конкуренцію зі США як світовим лідером.

Ключові слова: світове господарство, міжнародна торгівля, інфляція, прямі іноземні інвестиції, ТНК, бідність.

В статье рассмотрены основные вопросы, касающиеся развития мирового хозяйства

в современную эпоху глобализации. Сейчас существуют определенные вызовы времени, которые влияют на состояние мирового хозяйства, формирование тенденций его функционирования. Основным фактором нестабильности на современном этапе развития мировой экономики является кризис из-за пандемии COVID-19, которая коснулась всех стран мира и привела к сокращению международной торговли, росту безработицы, повышению уровня бедности (особенно в странах Африки, где уровень ВВП на душу населения в 2019 г. был самым низким в мире). В статье отражена динамика объемов мировой торговли в течение 2015–2019 гг., демонстрирующая рост объемов мирового экспорта до 2018 г. и рост торговли услугами до 2019 г. Заметным было колебание мирового уровня инфляции, которая в 2020 г. составила 4,9%. Кроме того, одной из тенденций является расширение торговли благодаря развитию сетевых технологий, которые позволили реализовывать товары и услуги онлайн. Масштабным двигателем развития мирового хозяйства выступает деятельность ТНК, через которые осуществляется перемещение прямых иностранных инвестиций и которые ускоряют научно-технический прогресс в эпоху глобализации. Важным аспектом выступает постепенная переориентация экономических сил в сторону Китая, которая создает мощную конкуренцию с США как мировым лидером.

Ключевые слова: мировое хозяйство, международная торговля, инфляция, прямые иностранные инвестиции, ТНК, бедность.

УДК 339.9

DOI: <https://doi.org/10.32843/infracruct55-6>

Моложен А.С.

студентка

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Скрипник Н.Є.

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та управління національним господарством

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Molozhen Anastasiia

Oles Honchar Dnipro National University

Skrypyuk Nataliia

Oles Honchar Dnipro National University

The article considers the main issues concerning the development of the world economy in the time of globalization. Today there are certain challenges, which affect the state of the world economy, trend formation in its functioning. The main factor of instability at the current stage of development of the world economy is the crisis due to the COVID-19 pandemic, which affected all countries and led to reduction in international trade, unemployment rising, poverty rising (especially in Africa, where GDP per capita in 2019 was the lowest in the world), etc. Nowadays many companies strive to implement flexible employment, which gives people an opportunity to work from various countries online without leaving their houses. Basically, it provides employers with safety. In 2020 there are 78% of all companies, which have implemented this employment system compared to 53% in 2019. The article reflects the dynamics of world trade during 2015–2019, reflecting growth of world exports until 2018 and growth of service trade until 2019. Electrical appliances, their parts, equipment were a significant part of world export. Moreover, there are several countries, which were the main service exporters and importers in 2019: USA, China and United Kingdom. Fluctuations in world inflation were noticeable, in 2020 amounted to 4.9%. Zimbabwe and Sudan had the highest inflation level in 2021 – 348.6% and 269.3% respectively. In addition, one of the trends implies the expansion of trade through the development of network technologies that have made it possible to sell goods and services online. A large-scale engine for the development of the world economy is the activity of TNCs, which foreign direct investment moves through and which accelerate scientific and technical progress in the time of globalization. Nowadays TNCs have more opportunities to expand their markets and boost their sales due to information revolution, which also allowed companies to establish relations with different enterprises. One of the most important aspects implies gradual reorientation of economic forces towards China, which creates strong competition with the United States as a world leader.

Key words: world economy, international trade, inflation, foreign direct investment, TNCs, poverty.

Постановка проблеми. Нині світове господарство зазнало якісно нових змін, які були викликані всеохоплюючими процесами глобалізації. Ці процеси торкнулися всіх аспектів розвитку світового господарства, усіх сфер його функціонування. Нові зміни, нові виклики часу, тенденції та проблеми потребують глибокого розуміння, чіткого уявлення

їхнього впливу на світову економіку загалом. Крім того, характерною є наявність певної кількості проблем, які безпосередньо впливають на рівномірність протікання різних процесів у загальній системі світового господарства та викликають певні диспропорції в економічному, соціальному та політичному вимірах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання розвитку світового господарства, впливу сучасних викликів часу, основні тенденції, що розкривають сутність процесів сучасної економіки, та фактори нестабільності, які спричиняють певні диспропорції, стають об'єктами дослідження багатьох науковців. Насамперед питання проблем розвитку світового господарства, окремих аспектів та сфер його функціонування, вивчення таких невід'ємних сфер, як світова торгівля, функціонування транснаціональних корпорацій, інвестиційна діяльність, знайшли своє відображення у працях таких науковців, як А.В. Качур, Н.О. Грицюк, О.В. Ярмач, А.О. Черняєва, А.О. Олефір, І.О. Ємець. Серед зарубіжних учених, які досліджували вищезазначені питання, можна виділити таких, як Л. Голдберг, З. Ондер, А. Колк, К. Фісун. Проте, незважаючи на велику кількість наукових досліджень із наведених тем, не до кінця залишається розкритим процес розвитку світового господарства через призму сучасних викликів часу, а також проблеми, які з'являються під впливом дестабілізуючих факторів.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення основних характеристик розвитку світового господарства, з'ясування ключових тенденцій його функціонування та вплив факторів нестабільності, узагальнення викликів часу для світового господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Світове господарство виступає складною багаторівневою системою. На сучасному етапі його розвитку кожен з рівнів зазнав певних змін, які були спричинені насамперед процесами глобалізації та інтернаціоналізації. Великий вплив здійснює інформатизація процесів, що, з одного боку, приводить до полегшення у сфері здійснення торгівлі, грошово-кредитних операцій, інвестування, а з іншого боку, висуває специфічні виклики для суб'єктів світової економіки, що породжує дестабілізацію загалом.

Світове господарство (світова економіка) визначається сукупністю національних господарств (економік країн), яка виникла на основі міжнародного поділу праці. Світове господарство функціонує як єдиний організм, для якого характерним є економічний взаємозв'язок, який на сучасному етапі розвитку виявляється через наявність відкритості економік країн та, як наслідок, інтеграційних процесів. Відбувається поглиблення економічних зв'язків, що стає підґрунтям для появи єдиної глобальної світової системи [1, с. 48].

Розвиток світового господарства визначається ступенем розвитку та станом процесів, які є для нього визначальними. Більш того, сучасний рівень розвитку світового господарства характеризується не тільки позитивними аспектами щодо поглиблення економічних зв'язків між країнами, появи

нових технологій, що розкривають нові можливості для суспільства, але й низкою негативних явищ, які насамперед пов'язані з пандемією COVID-19. Криза, яка розпочалася внаслідок пандемії, торкнулася кожної країни, створюючи складні проблеми для усього світу.

Визначальними детермінантами, що негативно вплинули на розвиток світового господарства в умовах пандемії COVID-19, є криза перевиробництва, скорочення кількості зайнятих у світі, скорочення міжнародної торгівлі, зростання бідності у світі тощо [2, с. 37].

У 2020 р. кількість зайнятих (від 15 років, за даними МОП) у світі становила 54,8%, що на 2,7% менше, ніж у 2019 р. (57,5%), тобто останнім часом спостерігається зменшення кількості зайнятих у світі. Проте велика кількість фірм по всьому світі почала застосовувати практику гнучкої зайнятості для підвищення рівня безпеки. У 2020 р. частка фірм з такою системою зросла до 78% порівняно з 53% у 2019 р. Крім того, більша частина працівників, які зайняті повний робочий день, мали змогу працювати безпечно за звичним режимом під час пандемії. У першій половині 2020 р. 40% працівників по всьому світі брали лікарняні, 5% працівників брали лікарняні з госпіталізацією. Частка зазначених випадків була непропорційно високою протягом півріччя [3, с. 5].

Невід'ємним процесом, що визначає ступінь розвитку світової економіки, виступає міжнародна торгівля. Варто зазначити, що обсяги світового експорту протягом 2015–2018 рр. мали тенденцію до зростання згідно зі статистичними даними Міжнародного торгового центру, які репрезентовані на рис. 1.

У 2019 р. обсяги світової торгівлі товарами почали скорочуватися перед початком пандемії COVID-19 та світової кризи 2020 р., уповільнювалось економічне зростання, зростали торговельні напруги. Зниження обсягів світової торгівлі товарами у 2019 р. порівняно з минулим складає 3% [5].

Протягом 2015–2019 рр. основними товарами в структурі експорту світу виступали електротехнічні прилади, їх частини, обладнання. Крім того, значна частка припадала на мінеральні добрива, природні перлини, дорогоцінне та напівдорогоцінне каміння, фармацевтичну продукцію [4].

Схожа ситуація склалась щодо обсягів світового імпорту протягом 2015–2019 рр. За 2015–2018 рр. об'єми імпорту коливалися від 16,1 трлн. дол. до 19,7 трлн. дол. із найбільшим показником у 2018 р. У 2019 р. обсяги світового імпорту знизились до 19,1 трлн. дол. [6].

Основні тенденції світової торгівлі послугами дещо відрізняються від торгівлі товарами. Протягом 2015–2019 рр. об'єми світової торгівлі послугами коливалися між 5 та 6,1 трлн. дол., за даними Світової організації торгівлі. На відміну

Рис. 1. Обсяги світового експорту за період 2015–2019 рр., трлн. дол.

Джерело: складено авторами за даними джерел [4]

від світової торгівлі товарами, у 2019 р. експорт послуг зріс у доларовому еквіваленті на 2%. Такий показник є значно меншим від аналогічного показника 2018 р., коли темпи збільшення становили 9%. Найбільшими експортерами та імпортерами послуг виступали США, Китай та Великобританія. Крім того, незважаючи на те, що послуги не обкладаються тарифами, як товари, торгівля цими послугами все одно сповільнила своє зростання у вартісному вимірі, на відміну від попередніх двох років. Динаміка обсягів світової торгівлі послугами за 2015 – 2019 рр. представлена на рис. 2 [5].

Сучасна світова торгівля як один із детермінантів розвитку світового господарства характеризується наявністю низки факторів, серед яких визначальним є науково-технічний прогрес (НТП). Проявами цього можуть слугувати розвиток мережевих технологій (наслідком яких є виведення нового класу валют, серед яких ключовим є Bitcoin) та зміна відносин між споживачем, виробником та продавцем. Саме мережа Інтернет переформатувала ці відносини, давши можливість імплементувати онлайн-торгівлю. Під час дії карантинних заходів інтернет-магазини набули неабиякого поширення по всьому світі, створюючи додаткову площадку для перспективи

розвитку світової торгівлі в рамках світового господарства [8, с. 36–37].

Значний вплив на розвиток світового господарства здійснюють транснаціональні корпорації (ТНК). Згідно з офіційними даними ООН, станом на 2018 р. у світі налічувалось більше 65 тис. ТНК, які приєднали більше 850 тис. підприємств. Основна роль ТНК у світовому господарстві визначається тим, що вони виступають осередком концентрації прямих іноземних інвестицій (ПІІ), питома вага яких є більшою за 3 трлн. дол. Загалом об'єми надходжень ПІІ у світі коливалися протягом 2015–2019 рр. з найбільшим показником у 2015 р. (20,4 трлн. дол.) і з найменшим значенням у 2018 р. (15 трлн. дол.). Більша частина цих надходжень здійснювалась завдяки діяльності ТНК. Найбільша частка притоку ПІІ у 2019 р. припадала на розвинуті країни (8 трлн. дол.), особливо на країни ЄС (4,5 трлн. дол.). Це пов'язано з високою концентрацією провідних ТНК світу в цих регіонах та сприятливим інвестиційним кліматом. Функціонування ТНК також сприяє імплементуванню нових технологій та проведенню науково-дослідних та конструкторських робіт, що пришвидшує науково-технічний прогрес (НТП). Посилення впливу ТНК на світову економіку

трлн дол.

Рис. 2. Обсяги світової торгівлі послугами за 2015–2019 рр., трлн. дол.

Джерело: складено авторами за даними джерела [7]

також забезпечила інформаційна революція, яка збільшила простір для ведення міжнародної діяльності, збільшила можливості для налагодження економічних зв'язків між різними підприємствами з різних країн, сприяючи інтернаціоналізації [9, с. 58; 10].

Важливим показником для оцінювання стану та формулювання тенденцій розвитку світового господарства в контексті сучасних глобальних викликів та в епоху всеохоплюючої глобалізації виступає показник рівня інфляції у світі. Протягом 2015–2020 рр. рівень інфляції у світі (споживчі ціни) коливався. Згідно з офіційними даними Світового банку, у 2015–2018 рр. рівень інфляції мав тенденцію до збільшення з найбільшим показником у 2018 р. (2,4%) і найнижчим у 2015 р. (1,4%). У 2019 р. рівень світової інфляції знизився на 0,3%, зупинившись на відмітці у 2,1%. Згідно з офіційними даними, МВФ 2020 р. характеризувався тим, що середній відсоток зміни інфляції становив 4,9%. Станом на 2021 р. країнами, які мають найбільший рівень інфляції, виступають Зімбабве (348,6%) та Судан (269,3%) [11].

Нині під час аналізу питання розвитку світового господарства та наявності проблем невід'ємною виступає динаміка ВВП на душу населення. Враховується показник ВВП як на душу населення у світі, так і в окремих країнах. Згідно з офіційними даними Світового банку, середні показники ВВП на душу населення у світі протягом 2015–2019 рр. мали стабільну тенденцію до збільшення (з 15,2 тис. дол. у 2015 р. до 17,8 тис. дол. у 2019 р.), проте варто зазначити, що динаміка ВВП на душу населення у різних країнах значно різниться. За останніми даними (2019 р.), країною, яка мала найменший показник, була Бурунді у Східній Африці (784,9 дол.). Найменші показники ВВП на душу населення, окрім Бурунді, переважно мають країни Африки. Навпаки, у 2019 р. Макао як спеціальний адміністративний район КНР мав найбільший показник, а саме 129,5 тис. дол. Друге та третє місця посіли Люксембург (124,5 тис. дол.) та Сінгапур (101,6 тис. дол.) [12].

Сучасне світове господарство відзначається також переорієнтацією економічних сил, і сьогодні однією з країн, яка стрімко перетворюється на світового лідера, виступає КНР. Китай є лідером за експортом, входить до трійки лідерів за ВВП у 2019 р. (14,3 трлн. дол. ВВП, 2 місце після США). Китай має високу інвестиційну привабливість, збільшує глобальний економічний вплив, конкуруючи з таким світовим лідером, як США. Одним із ключових пунктів у розвитку економіки КНР є орієнтація на інновації як на пріоритет в економічному плануванні. У 2015 р. був створений план «Зроблено в Китаї 2025» щодо модернізації виробництва в 10 головних галузях задля досягнення лідерства у світовій економіці [13; 14, с. 2].

Одним із сучасних викликів для світового господарства в умовах глобалізації виступає проблема бідності населення. Протягом останньої чверті століття світ досягнув неабияких результатів у процесі подолання бідності шляхом цілковитої співпраці, хоча базисні проблеми щодо подолання бідності у світі з'явилися задовго до глобальної кризи під впливом пандемії COVID-19. Варто зазначити, що стійке зменшення кількості людей, які перебували на межі крайньої бідності, відбувалось протягом 2015–2017 рр., проте після 2017 р. темпи зменшення почали затримуватись. Загалом у 2015–2017 рр. кількість людей, що перебували за міжнародною межею бідності, зменшилась із 741 млн. осіб до 689 млн. Показник темпів скорочення світової бідності з 2015 р. скоротився до половини відсоткового пункту. Для порівняння, протягом 1990–2015 рр. темпи скорочення бідності становили 1 відсотковий пункт (хоча з 2013–2015 рр. показник становив 0,6 відсоткового пункту). Таким чином, основна мета, що полягала у досягненні рівня 3 відсоткових пунктів як темпу скорочення бідності до 2030 р., опинилась під загрозою [15, с. 2–3].

Одним із пояснень такого сповільнення темпів зменшення бідності у світі виступає надзвичайно високе зосередження крайньої бідності в Африці, а саме в регіоні на південь від Сахари. У цьому регіоні бідність скорочується значно повільніше, ніж в інших регіонах світу. Крім того, негативні показники є характерними для інших регіонів. Наприклад, на Близькому Сході та у Північній Африці протягом років спостерігається значне зростання рівня крайньої бідності населення. У 2013 р. він досягав 2,3%, у 2015 р. – 3,8%. Вже у 2018 р. крайня бідність зросла майже вдвічі (до 7,2%), на що також вплинули конфлікти у Сирії та Ємені [15, с. 2–3].

Варто зазначити, що 2018 р. характеризувався тим, що 4 з 5 людей, що перебували за межею крайньої бідності, жили у сільській місцевості. Крім того, майже 132 млн. осіб проживали в місцях з високим рівнем ризику поведінки [16].

У 2020 р. загальний рівень бідності зріс вперше за 20 років, що було спричинено глобальною кризою від COVID-19, конфліктами, зміною клімату. Як наслідок, ще 120 млн. осіб живуть за межею крайньої бідності в результаті пандемії. Нині прогнозується збільшення цього показника до 150 млн. осіб до кінця 2021 р. [16].

Такі країни, де рівень доходів є відносно середнім, наприклад Індія та Нігерія, підпадатимуть під значний вплив наявних тенденцій у світовому господарстві щодо рівня бідності, а країни із середнім рівнем доходу будуть налічувати до 82% «нових бідних».

Останні дослідження допомагають визначити, що усі країни, які зазнали певних негативних

наслідків кризи від пандемії COVID-19, потерпати-
муть від цих наслідків до 2030 р. [16].

Висновки з проведеного дослідження.

Отже, світове господарство на сучасному етапі свого розвитку та в епоху глобалізації характеризується наявністю певних тенденцій, які визначають основні галузі позитивної динаміки та концентрації певних економічних, соціальних та інших проблем. Певні виклики часу, серед яких основною є криза через пандемію COVID-19, створюють дисбаланс та перешкоди для подальшого розвитку. Криза від пандемії COVID-19 призвела до скорочення міжнародної торгівлі, кризи перевиробництва, зростання безробіття, закриття багатьох підприємств та зростання загального рівня бідності у світі. Для подолання негативних наслідків дестабілізуючих факторів у розвитку світової економіки необхідно повністю зосередитись на формуванні дієвої політики щодо скорочення бідності, зростанні темпів збільшення обсягів міжнародної торгівлі, залученні інвестицій, скороченні темпів інфляції тощо. Щодо ПІІ, то сьогодні основні обсяги забезпечують ТНК, які виступають масштабними суб'єктами міжнародної діяльності, є двигунами НТП, поглиблюють зв'язки між країнами та в перспективі сприятимуть подальшій інтернаціоналізації у сучасній світовій економіці.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Дзигаленко І.С., Набок І.І. Стан та тенденції розвитку сучасної світової економіки. *Глобальні та національні проблеми світової економіки*. 2017. № 16. С. 48–51.
- Грицюк Н.О., Сак Т.В. Вплив пандемії COVID-19 на світову економіку. *Економічний простір*. 2021. № 165. С. 33–38.
- Conditions of employment 2020. *Manpower Research and Statistics Department*. Ministry of Manpower. Republic of Singapore, 2021. 30 p.
- Trade map. List of exported products for the selected product. *International Trade Centre*. URL: https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 15.05.2021).
- Trade set to plunge as COVID-19 pandemic upends global economy. *World Trade Organization*. URL: https://www.wto.org/english/news_e/pres20_e/pr855_e.htm (дата звернення: 15.05.2021).
- Trade map. List of imported products for the selected product. *International Trade Centre*. URL: https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 16.05.2021).
- Commercial services exports by sector and partner – annual (2005–2019) (Million US dollar). *World Trade Organization. Data*. URL: <https://data.wto.org> (дата звернення: 16.05.2021).
- Ярмак О.В., Черняєва А.О. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі та глобалізації. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 43. С. 35–38.
- Качур А.В., Могилко Д.М. ТНК та їх роль у сучасних міжнародних економічних відносинах. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 55–62.
- World Investment Report. Annex table 01. FDI inflows, by region and economy, 1990–2019. *UNCTAD*. URL: <https://unctad.org/topic/investment/world-investment-report> (дата звернення: 18.05.2021).
- World Economic Outlook. *International Monetary Fund*. Washington, 2021. 192 p.
- GDP per capita, PPP (current international \$). *The World Bank*. URL: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?most_recent_value_desc=false (дата звернення: 19.05.2021).
- GDP (current US\$). *The World Bank*. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?view=chart> (дата звернення: 19.05.2021).
- China's economic rise: history, trends, challenges, and implications for the United States. *Congressional Research Service*. 2019. 43 p.
- Poverty and shared prosperity: reversals of fortune. *The World Bank Group*. 2020. 201 p.
- Poverty overview. *The World Bank*. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/poverty/overview#1> (дата звернення: 20.05.2021).

REFERENCES:

- Dzyhalenko I.S., Nabok I.I. (2017) Stan ta tendentsii rozvytku suchasnoi svitovoi ekonomiky. [Conditions and trends of world modern economy]. *Hlobalni ta natsionalni problemy svitovoi ekonomiky* [Global and national problems of economics] (electronic journal), no. 16, pp. 48–51. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/11.pdf> (accessed 12 May 2021).
- Hrytsiuk N.O., Sak T.V. (2021) Vplyv pandemii COVID-19 na svitovu ekonomiku. *Ekonomichnyi prostir*. [Impact of the COVID-19 pandemic on the global economy]. *Economic scope*, no. 165, pp. 33–38.
- Manpower Research and Statistics Department. Ministry of Manpower (2021). *Conditions of employment 2020*. Republic of Singapore.
- Trade map. List of exported products for the selected product. *International Trade Centre*. Available at: https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (accessed 15 May 2021).
- Trade set to plunge as COVID-19 pandemic upends global economy. *World Trade Organization*. Available at: https://www.wto.org/english/news_e/pres20_e/pr855_e.htm (accessed 15 May 2021).
- Trade map. List of imported products for the selected product. *International Trade Centre*. Available at: https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (accessed 16 May 2021).
- Commercial services exports by sector and partner – annual (2005–2019) (Million US dollar). *World Trade Organization. Data*. Available at: <https://data.wto.org> (accessed 16 May 2021).

8. Yarmak O.V., Cherniaieva A.O. (2020) Suchasni tendentsii rozvytku mizhnarodnoi torhivli ta hlobalizatsii. [Modern trends in international trade and globalization]. *Infrastruktura rynku* [Market Infrastructure] (electronic journal), no. 43, pp. 35–38. Available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/43_2020_ukr/9.pdf (accessed 17 May 2021).
9. Kachur A.V., Mohylko D.M. (2018) TNK ta yikh rol u suchasnykh mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosynakh [TNC and their role in modern international economic relations]. *Ekonomika i suspilstvo* [Economy and society] (electronic journal), no. 19, pp. 55–62. Available at: http://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/9.pdf (accessed 17 May 2021).
10. World Investment Report. Annex table 01. FDI inflows, by region and economy, 1990–2019. *UNCTAD*. Available at: <https://unctad.org/topic/investment/world-investment-report> (accessed 18 May 2021).
11. International Monetary Fund (2021). *World Economic Outlook*. Washington.
12. GDP per capita, PPP (current international \$). *The World Bank*. Available at: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?most_recent_value_desc=false (accessed 19 May 2021).
13. GDP (current US\$). *The World Bank*. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?view=chart> (accessed 19 May 2021).
14. Congressional Research Service (2019). *China's economic rise: history, trends, challenges, and implications for the United States*. United States.
15. The World Bank Group (2020). *Poverty and shared prosperity: reversals of fortune*. Washington.
16. Poverty overview. *The World Bank*. Available at: <https://www.worldbank.org/en/topic/poverty/overview#1> (accessed 20 May 2021).